

Poziv k družbenemu premirju in sodelovanju

Spoštovani,

za nami je eno najbolj zahtevnih in tragičnih let v novejši slovenski zgodovini. Pandemija Covida-19 je pri nas terjala že več kot 3.500 življenj. Začetek množičnega cepljenja prinaša upanje, da bomo lahko še letos zaživelj svobodno in brez strahu pred koronavirusom. A kljub tej luči na koncu tunela je pred nami še mnogo težkih mesecev odrekanj in naporov, kar velja še posebej za naše zdravstveno in negovalno osebje, ki nas s svojo požrtvovalnostjo varuje pred najhujšim, za kar smo jim izjemno hvaležni.

Žal smo ena redkih evropskih držav, kjer politika, osrednji mediji in z njimi celotna družba ne nastopajo proti pandemiji enotno. Slovenski javni prostor nam vsak dan znova dokazuje, da je boj za oblastne, gospodarske in druge privilegije pomembnejši od skupnega boja za življenja in blagostanje državljanek in državljanov. Tako smo že vrsto mesecev priča politični, medijski in poulični gonji, ki v ničemer ne prispeva k uspešnejšemu spopadanju s pandemijo in njenimi ekonomskimi, socialnimi in duševnimi posledicami.

Zaskrbljujoče je podpihovanje nezaupanja v varnost cepiv zoper Covid-19 in spodkopavanje ukrepov za zaježitev pandemije, ki so v takšni ali podobni obliki v veljavi domala po vsej Evropi. Na področju boja proti pandemiji so bile storjene tudi napake, a bo za podrobno analizo in iskanje odgovornosti dovolj časa, ko bo nevarnost mimo. Politika, še posebej vladajoča, bo zanje odgovarjala volivcem. Za morebitno korupcijo in vojno dobičkarstvo bodo vpleteni odgovarjali na sodiščih. Svoje odgovornosti pa se morajo zavedati tudi tisti, ki iz ozadja ali ospredja vzpodbujajo neodgovoren odnos do ukrepov in cepljenja, kar vodi v dodatno trpljenje ljudi in še večjo preobremenjenost zdravstvenega sistema.

Ni dvoma, da je v demokraciji kritika oblasti legitimna in celo nujna. Prav tako je boj za oblast nekaj povsem normalnega, v kolikor se odvija znotraj ustavnih okvirov. A še bolj legitimno, normalno in celo nujno je, da v današnjih izrednih razmerah vsi skupaj na prvo mesto postavimo sodelovanje v dobro državljanek in državljanov. Prav zato smo prepričani, da je nastopil skrajni čas za umiritev strasti in strnitev vrst.

Pred Slovenijo so namreč štirje veliki projekti, ki bodo vzeti kot celota terjali najširše družbeno soglasje, podčrtano z našo skupno vrhovno vrednoto človekovega dostojanstva. Gre za dokončanje boja zoper pandemijo, gospodarsko okrevanje, predsedovanje Svetu Evropske unije in prenovu volilnega sistema v skladu z odločbo Ustavnega sodišča iz leta 2018. Politično stabilnost in sodelovanje vseh strani za doseganje teh ciljev terja tudi spomin na tisoče umrlih s Covidom-19.

Vse kaže, da so pred nami dolga leta gospodarskega okrevanja. Uspešnost držav pri izhodu iz pandemije bo določala njihovo blagostanje še leta, morda desetletja. Slovenija je bila po zaslugi pravočasnih in učinkovitih ukrepov vlade uspešnejša pri ohranjanju gospodarske aktivnosti in delovnih mest od povprečja EU, kar se odraža tudi v obliki zelo ugodnih mednarodnih bonitetnih ocen in zadolževanja države po negativnih obrestnih merah.

A žal ni izključeno, da je najtežje obdobje krize in z njo povezanih socialnih stisk šele pred nami. V kolikor se okrevanja ne bomo lotili s skupnimi močmi, premišljeno in s pripravljenostjo na spremembe, bomo izgubili nove generacije mladih, ki se bodo še naprej množično izseljevale v bolj urejene, konkurenčne in uspešne države. Pri tem se moramo zavedati, da trenutna kriza stane Slovenijo in ostale države ogromno, pri čemer pa veliko povečevanje javnofinančnega dolga ne more iti v nedogled. Slejkoprej se bomo prisiljeni vrniti v trdo ekonomsko realnost, na kar moramo biti dobro pripravljeni.

Prav zato je sedaj pravi trenutek za strateški razmislek o tem, kako prenoviti gospodarske, socialne, zdravstvene, pravne in ostale temelje naše države tako, da bo Slovenija lahko postala ena najrazvitejših in najmodernejših držav na svetu. Brez jasne razvojne vizije bomo namreč še desetletja dohitevali Avstrijo in ostale razvite evropske države. Obenem pa nas bodo še naprej prehitevale države, kot sta Češka in Estonija, kjer so ljudje še pred nekaj leti živeli neprimerljivo slabše od nas.

Predlagani ukrepi na področju debirokratizacije predstavljajo pomemben korak v pravo smer, zato upamo, da bodo čim prej zaživel v zakonodaji in praksi. A to še zdaleč ne bo dovolj. Gospodarski in družbeni preboj nam bo uspel le, v kolikor bomo naš novi ekonomski model utemeljili tudi na meritokraciji, odprtosti, podjetnosti, vladavini prava, digitalizaciji in trajnostnem razvoju. Okrog teh temeljev se morajo zbrati politične in druge sile ter v minimalnem soglasju oblikovati konkretne rešitve, ki bodo brez večjih popravkov preživele menjavanje različnih vlad. Ob tem nam bo več kot 10 milijard uspešno izpogajanih evropskih sredstev za obnovo in razvoj služilo kot odskočna deska za preboj med najboljše.

Pred nami so torej odločilni meseci in leta za prihodnost naše države. Če bomo v boju proti pandemiji enotni tako, kot smo bili pred tridesetimi leti, bodo rešena številna življenja, pot v normalnost pa bo mnogo krajša. Če bomo sposobni izkoristiti trenutno krizo za korenito prenovno iztrošenega ekonomskega modela, se bo Slovenija končno lahko prebila tja, kamor tudi sodi – v evropski in svetovni vrh. Prav tako bomo lahko z uspešnim predsedovanjem Svetu EU dolgoročno okrepili ugled in vpliv naše države v mednarodnem okolju.

To so veliki in zgodovinski cilji, ki terjajo politično in družbeno zrelost in odgovornost. Zato je skrajni čas, da se vsi na čelu s političnimi, medijskimi in mnenjskimi voditelji zresnimo in osredotočimo na skupno reševanje velikih izzivov, ki so pred nami. Od predsednika vlade in ostalih predstavnikov koalicije pričakujemo, da bodo pri upravljanju države upoštevali širše družbene potrebe in ne samo interese svojih volivcev. Vladajoča politika mora narediti več, da k sodelovanju pritegne drugo stran, opozicija pa mora prihodnje ponudbe za sodelovanje presojsati dobronamerno in državotvorno.

Od političnih predstavnikov prav tako pričakujemo, da se vzdržijo brezplodnih provokacij, dnevnih političnih igr in pogrevanja starih zamer. Nenehno rušenje vlade ne more biti cilj, ki posvečuje vsa sredstva. Tudi socialna omrežja ne bi smela služiti kot sredstvo političnega komuniciranja, s katerim se spodbujajo konflikti, žali ljudi in pogloblja razdor v družbi. Slovenija si na najbolj odgovornih mestih zasluži državnike, ki bodo državo vodili s svojim zgledom. Vsi, ki soustvarjajo slovenski javni prostor, pa naj pri svojem delu in javnih izjavah spoštujejo načela zmernosti, resnicoljubnosti in strpnosti.

Slovenija namreč bolj kot kdajkoli potrebuje operativno in odgovorno vlado, opozicijo, ki je kritična, a konstruktivna, in medije, ki so profesionalni in pluralni. Nova politična kriza ali pa odhod na že četrte zaporedne predčasne volitve zato v teh razmerah ni in ne more biti rešitev. Prepričani smo, da je ta trenutek edina odgovorna rešitev v družbenem premirju in iskrenem prizadevanju vseh strani za sodelovanje na področju boja proti pandemiji, gospodarskega okrevanja in predsedovanja Svetu EU.

Sopodpisniki:

1. mag. Mark Boris Andrijanič
2. dr. Matej Avbelj
3. dr. Jernej Buzeti
4. mag. Matej Beltram
5. dr. Anže Burger
6. Božo Černila
7. Nevenka Črešnar Pergar
8. dr. Peter Gregorčič
9. dr. Miro Haček
10. dr. Romana Jordan
11. dr. Gorazd Justinek
12. mag. Gorazd Kalan
13. dr. Jurij Matija Kališnik
14. Miha Lavtar
15. dr. Jernej Letnar Černič
16. dr. Igor Masten
17. dr. Robert Masten
18. dr. Aleš Maver
19. Andrej Mertelj
20. dr. Blaž Mrevlje
21. dr. Marko Noč
22. Marko Pavlišič

23. dr. Mark Pleško
24. dr. Simon Podnar
25. dr. Andreja Poljanec
26. mag. Tanja Porčnik
27. Federico V. Potočnik
28. Matej Potokar
29. Rok Ravnikar
30. dr. Janez Šušteršič
31. dr. Žiga Turk
32. dr. Matej Tušak
33. Žiga Vavpotič
34. dr. Samo Vesel
35. Marko Voljč
36. dr. Andrej Vranič
37. Aleksander Zalaznik
38. Krištof Zevnik